

Hüseyin Aydın
Türkiye Bankalar Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı

Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası
25 Kasım 2014

Elazığ Ticaret ve Sanayi Odasının Sayın Başkanı, Sayın Üyeleri, Değerli Konuklar, Basınımızın Değerli Temsilcileri Şahsım ve Türkiye Bankalar Birliği adına sizleri saygıyla selamlıyorum. Bankacılık ve reel sektör ilişkilerini değerlendirmek amacıyla bugünkü toplantıyı düzenledik. Davetinizden dolayı teşekkür ederim.

Değerli Konuklar,

Uluslararası alanda ekonomik sorunlar hala devam etmektedir. Özellikle AB ülkelerinde toparlanma beklenenden yavaştır. Buna karşılık ABD ekonomisindeki iyileşmeye bağlı olarak dolar faizi yükselme işaretleri vermektedir. Öte yandan, bölgemizde politik risklerden kaynaklanan tansiyon oldukça yüksektir, etrafımızda sıcak savaşlar yaşanmaktadır. Bu gelişmeler;

bölge ülkeleri ile olan ticaretimizi sınırlandırmaktadır, lojistik açıdan sorunlara neden olmakta, taşıma maliyetimiz artmaktadır, uluslararası müteahhitlik hizmetlerimiz aksamaktadır, ihracat artışı yavaşlamaktadır, Türkiye'ye öngörülmedik ek ve yüksek düzeyde harcamalar getirmektedir, iç piyasada faiz üzerinde yukarı yönde baskı oluşturmaktadır, bölge riskleri nedeniyle Türkiye riski olumsuz etkilenmektedir.

Ayrıca, bu yıl kuraklık nedeniyle tarım üretiminde düşüş ve gıda fiyatlarındaki yükselmenin de ekonomik performans üzerinde olumsuz etkisi olmuştur.

Bunca olumsuzluklara rağmen, Türkiye ekonomisi büyümesini sürdürmektedir. Milli gelir büyümesinin yüzde 3 ila 4 arasında olmasını bekliyoruz. Uzun dönem büyüme hızımızın altında olsa da, bu oranı, yukarıdaki nedenleri dikkate aldığımızda olumlu değerlendiriyoruz.

Mevcut veriler hem iç hem de dış talebin büyümeye dengeli bir katkısının olduğunu göstermektedir. Aslında iç talebi canlandırarak daha hızlı büyümek de mümkündür. Ancak, tasarruflarımızın yeterli olmaması nedeniyle büyümenin finansmanında dış kaynağa ağırlık verilmesinin ileride yönetilmesi güç olan riskler biriktirmek anlamına geldiğini de bilmemiz gerekir. Bundan dolayı ihtiyatlı olmakta yarar görüyoruz.

Son dönemde büyümenin istihdam ve ihracat artışı sağlayan yatırım ve üretim üzerinden olması amacıyla hem bankaları hem de KOBİ'leri ilgilendiren çok önemli düzenlemeler yapıldı. Buna göre, bireysel krediler yoluyla yapılan harcamalara sınırlamalar getirilirken, KOBİ finansmanı özendiriliyor. Bir yandan

tasarrufların artmasını, bir yandan da kaynakların daha verimli kullanılmasını amaçlayan bu yaklaşımı olumlu buluyor ve destekliyoruz.

Bankaların kredilerinin daha fazla bölümü özel sektöre üretim, yatırım, ihracat için kullanılmaktadır. Büyümenin lokomotifinin özel sektör olması ve kaynakların daha verimli kullanılması açısından bu olumlu bir gelişmedir. Yakın geçmişte bilançonun yüzde 70'ini oluşturan kamunun iç borç stokunun bugün itibariyle bilançoya oranı yüzde 20'ye gerilemiştir. Kredilerin aktif toplamı içindeki payı yüzde 62, milli gelire oranı ise yüzde 71'dir.

Kamu kesiminin kaynak ihtiyacının düşmesinden sonra bankaların kredilerinin büyümesi, özel sektörün yatırımlarını, üretimini ve ticaretini büyümesine bağlıdır. Bu çerçevede, özellikle KOBİ kredileri ile ihracat kredilerinin daha da özendirilmesi amacıyla hazırladığımız önerileri ilgili kurumlara sunduk. Bunlardan, KOBİ kredileri ve ihracat kredileri lehine risk ağırlıklarının düşürülmesine yönelik önerilerimiz kabul gördü ve düzenlemelerde yer verildi. Proje ve yatırım kredilerinde, gayrimenkul ipoteği ile teminatlı alacaklarda da benzer düzenlemelerin yapılmasını talep ettik.

Eylül 2014 itibariyle, nakdi kredilerin toplamı 1,2 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Büyük işletmelerimize kullanılan nakit krediler 533 milyar TL iken KOBİ'lere kullanılan krediler 317 milyar TL olmuştur.

Nakit kredi kullanılan KOBİ sayısı 2,7 milyondur. Bunların 2 milyonu mikro işletme, 500 bini küçük, 170 bini ise orta boy işletmedir. Ortalama KOBİ kredisi mikro işletmelerde 41 bin TL, küçük işletmelerde 201 bin, orta büyüklükteki işletmelerde ise 760 bin TL düzeyindedir.

Büyük işletmelerde TL kredilerin payı yüzde 45 iken, küçük işletmelerde TL'nin payı yüzde 84 düzeyindedir. Diğer bir değişle KOBİ'lerin yabancı para riski oldukça makul bir düzeydedir.

Sektörler itibariyle toplam krediler içinde imalat sanayinin payı yüzde 20, ticaret sektörünün payı yüzde 13, inşaatın payı yüzde 7, ulaştırma yüzde 5, tarım yüzde 3 oranında paya sahiptir.

Tahsili gecikmiş alacakların toplam kredilere oranı yüzde 3 düzeyindedir. Bu oran KOBİ'lerde yüzde 3,4'tür.

Elazığ'ın bankacılık ile ilişkisine baktığımızda, faaliyet hacminin henüz büyüme aşamasında olduğunu görüyoruz. Elazığ'da 18 banka; 55 şubesi ile faaliyet göstermektedir. Diğer illerimiz ile karşılaştığımızda finansal hizmetlerin çeşitliliği ve bunlara erişim bakımından bir farklılık bulunmamaktadır. Eylül itibariyle, 2,5 milyar TL mevduat toplanmış, 3,9 milyar TL nakit kredi kullanılmıştır. Kredilerin mevduata oranı Türkiye ortalamasının oldukça üzerindedir. Kredilerin yüzde 35'ini bireysel krediler oluşturmaktadır.

Değerli Konuklar,

Bilançosunun yarıya yakını reel sektöre açılan kredilerden oluşan bankacılık sektörü açısından kredilerdeki artışın sürmesi ve kredilerin kalitesi, reel sektörün büyümesine ve karlılık performansına da oldukça duyarlı hale gelmiştir.

Reel sektörün sağlıklı büyümesinin öncelikli şartları her alanda istikrarın sürekli, makro dengelerin sağlam, öngörülebilirliğin yüksek, risklerin yönetilebilir düzeyde olduğu işleyen bir piyasa ekonomisinin yanı sıra sağlıklı çalışan bankacılık sektörü ve sermaye piyasasının olmasıdır. Dahası, özel sektörün özkaynaklarının güçlendirilmesi için sürdürülebilir bir karlılığı yakalaması da gerekir. Enerji, hammadde, işgücü, finansman gibi her türlü temel girdinin yüksek kalitede ve rekabet edilebilir fiyatlardan, sürekli bulunabilir olması yüksek öneme sahiptir.

Açıklıkla belirtmeliyim ki ekonomik faaliyetin finansmanında kritik öneme sahip olan kredi konusunda bir sıkıntı görmüyoruz. Bankalarımız hem kamunun hem de özel sektörün finansmanında gerekli kaynağa, mali güce ve donanımına sahiptir. Mevcut verilere göre;

kredilerin sürdürülebilirliği açısından bankalar güçlü bir özkaynağa sahiptir,

düzenlemeler dikkate alındığında, bankacılık sektörünün bugün verilen kredilerin yarısı kadar daha kredi verebilecek gücü vardır,

kredilerde reel faiz oranı çift hanelerden yüzde 4 düzeyine gerilemiştir,

kaynak faizi ile kredi faizi arasındaki farkın açılmasına neden olan kamusal aracılık maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla ilgili kurumlar nezdinde girişimler sürdürülmektedir,

operasyon maliyetinin daha da düşürülmesine çaba sarf edilmektedir,

krediye erişimi sağlamak amacıyla şube ve şube dışı alternatif kanalların genişletilerek yurt sathına yayılması çalışmalarında teknolojiye yoğun yatırımlar yapılmaktadır,

kredi Anadolu'ya yayılmaktadır, üç büyük il dışındaki illerimizin krediden aldığı pay yükselmektedir,

müşterilerimizin risklerinin daha iyi izlenmesini ve düşük riskli müşteriler için kredi faizinin daha düşük olmasını sağlayacak veri sistemleri geliştirilmektedir,

bankaların proje finansmanına olan ilgisi artmaktadır. Fizibilitesi doğru hazırlanmış ve borçlanmasını geri ödeyebilecek durumda olanlar için teminat projenin kendisidir. Önümüzdeki dönemde bankaların kredilerinin daha fazla bölümünün proje finansmanında kullanılacağını tahmin ediyoruz.

Değerli Konuklar,

Alınan önlemlerin de etkisiyle bankalar esnaf ve KOBİ kredilerini ve hizmetlerini büyütme gayreti içindedir. Bunu toptancı bir yaklaşım yerine müşterilerini ve faaliyetlerini analiz ederek terzi usulü ürün ve hizmetler de sunmaktadırlar. Faiz oranları ikinci yarıdan itibaren düşüş eğilimindedir. Ancak, daha fazla kredi verme isteği kredi standartlarının gevşetildiği anlamına gelmemelidir. Kredi müşterilerinin faaliyetlerine en uygun krediyi bulmak için bankalarımız ile detaylı çalışması, gerekli istişareleri yapmaları gerekir.

Karşılaştığımız taleplerin başında, teminat almadan, borçlunun sözüne ve işine güvenerek kredi verilmesi talep edilmektedir. Öncelikle belirtmek isterim ki ticarete esas olan yapılan işin ve kredi kullananın sözünün teminat olmasıdır. Kredi alan firma üretim ve satışları ile edimlerini yerine getiriyorsa teminat istenmez. Ancak yapılan iş riski karşılamıyorsa müşteriye de git diyecek halimiz yok. Teminat karşılığında kredi veriyoruz. Banka tarafından kullanılacak kredi türüne, müşterinin kredibilitesi ve moralitesine, taraflarca mutabık kalınan şartlara göre kredi teminatlarına dair hükümlerin serbestçe düzenlenmesi imkan dahilindedir ve bu şekilde uygulamalar da yapılmaktadır.

Diğer taraftan, bankaların tabi oldukları mevzuat gereğince, kredilere ilişkin karşılıklar ve kredi düzenine ilişkin özel hükümler tahtında, kredilerin teminat yapısının mevzuat ile belirlenmiş sınırlar dahilinde tanzim edilmesi de zorunludur. Buna ilaveten, tahsil edilemeyen batık krediler nedeniyle yöneticilerin şahsi yasal sorumluluklarının ve tabi oldukları yaptırımların da gözden uzak tutulmaması gerekir.

Son dönemde bankalarımız teminatı yeterli olmadığı halde risk almaya değer bulunan fikir veya proje sahibi girişimcilere finansman ve danışmanlık içeren hizmetler ve ürünler de sunmaya başladılar. Türkiye açısından stratejik öneme sahip ve yüksek katma değer yaratan sektörlerdeki girişimcilere yönelik mikro nitelikte çalışmaların hız kazanmasını, girişimcilerin motive edilerek büyümede daha fazla rol almalarının desteklenmesini bekliyoruz.

Bu yöndeki çalışmaların esnaf ve küçük ölçekli girişimciler tarafından sürdürülen madencilik, tarım ve ticaret ağırlıklı bir faaliyete sahip olan Elazığ ekonomisinin gelişmesini olumlu yönde etkileyecektir.

İşlerinizin hayırlı ve bereketli olmasını diliyor, beni dinlediğinizden ve sıcak ev sahipliğinizden dolayı teşekkür ediyorum.